

igen paa sin Seddeludstedelse. Den lave Strafrente, den Maade, hvorpaa Afgiften til Staten ligger, gør Banken interesseret i at udstede mange Sedler, og det viser sig ogsaa, at Anno 1900 havde vi for 100 Millioner Sedler, i 1914 havde vi 140 Millioner, og i Februar 1919 havde vi 430 Millioner — nu har vi lidt over. Vi har været, saa vidt jeg ved, nær oppe ved 450 Millioner. Jeg nævner dette Tal, fordi for 100 Aar siden, under vor store Statsbankerot, var Seddelbeløbet netop det samme. I Sverige har det selvfølgelig været noget mere, der har man vist været oppe paa 800 Millioner. Norge er paa samme Beløb som vi, oven i Købet med mindre Gulddækning. Nationalbanken har for saa vidt ved sin Politik været med til at skabe den Inflation, jeg talte om, og den synes at have været større i Danmark, end den har været i Sverige. Der er en Del Mennesker, der har forsøgt at regne det ud, og jeg er kommet til et lignende Resultat, at i Norge har man i Virkeligheden kunstigt pustet Betalingsmidlerne op, naar vi tager Kreditten med, fra 1 til 4, i Danmark fra 1 til 3 og i Sverige fra 1 til 2. Man skal ikke fæste sig ved, at Sveriges Prisniveau er højere end vort, det har det altid været. Vort er kunstigt holdt nede ved store Tilskud til Brød og Spisevarer, medens Sverige har ført den modsatte Politik, givet sine Landmænd umaadelig store Priser, saaledes at alene af den Grund ligger Prisniveauet usædvanligt højt. Inflationen, altsaa Oppustningen af Værdierne, er jo et fælles nordisk Fænomen. Den er herhjemme blevet yderligere forøget ved en stærk Vækst af Bankkreditten, af de bankmæssige Betalingsmidler, ved Lombardering i stor Stil af Aktier og Obligationer og endelig ved, at de udenlandske Fordringer, som vi efterhaanden fik, har virket, som om de var Guld. De er blevet lombarderet af de danske Banker. De danske Banker har givet Laan paa dem, og derigennem har der i Danmark til Stadighed været alt for mange Betalingsmidler. Ved Krigens Begyndelse var det selvfølgelig rigtigt, at Nationalbanken skabte saa mange Sedler som muligt, og de private Banker søgte at yde saa stor Kredit som muligt. Paa den Tid, da Krigen udbrød, og den private Villie til at give Kredit fuldstæn-

dig faldt sammen, var det godt, at det offentlige og Bankerne gav Kredit. Men saa snart den private Kredit voksede op igen, hvad den faktisk gjorde, saaledes at det i 1915—16 var ligesom i 1908, at man snart kunde faa Laan paa et Stykke Klatpapir med en Tegning paa, da burde Nationalbanken have holdt igen med sin Seddeludstedelse. Nu er Forholdet igen anderledes, nu er Freden kommet, nu tror jeg, det vilde være galt, om Banken i en Hast paa en Gang vilde trække sine Sedler ind igen. Vi maa gaa nogen Tid endnu med det store Seddelbeløb.

Der er to Tal, der beviser Inflationen. De københavnske Bankers Balance var før Krigen 1 100 Millioner; nu er den 3 500 Millioner, altsaa 3 Gange saa meget. Det betyder selvfølgelig ikke, at Priserne er steget med 200 pCt. Det er de ikke. De er vel vokset med 100 pCt. Paa Grund af Statstilskuddene, som jeg før omtalte, er de vel ikke vokset saa meget, som de ellers vilde have gjort. Men en stor Del af Inflationen, af de store Betalingsmidler, Bankerne er kommet til at raade over, 3 Gange saa mange som før, er ikke blevet brugt alene til at drive Priserne i Vejret, men endnu mere til at drive vore Kapitalværdier i Vejret, Aktier og faste Ejendomme.

En Ting, jeg gerne vilde henlede Opmærksomheden paa som ejendommelig for Danmark, er Væksten af de private Deposita hos Bankerne. Den er efter min Mening blevet foruroligende stor, thi den betyder, at Bankerne kommer til at beherske Næringslivet i en Grad, de ikke bør, den betyder, at Publikum ikke ejer Aktierne, men at det faktisk er Bankerne, der ejer dem, idet Publikum har de rede Penge og til Gengæld køber Aktier paa den Maade, at de straks efter belaaner dem igen. Derigennem er det kommet til, at over Halvdelen, antager jeg, af de Aktier, som overhovedet noteres paa Københavns Børs, i Virkeligheden direkte eller indirekte ejes af de 5 københavnske Hovedbanker. Det er i sig selv en ganske farlig Ting, og det gør Bankerne alt for mægtige. De Herrer vil fra den saakaldte Bauder-Affære kunne huske, hvorledes Bankerne var i Stand til paa et givet Tidspunkt at sige til Laantageren: Hvis du ikke giver mig Stemme-